

Гомін будуччини

Михайло Яцків

В ясний ранок на далекій горі вправлялися жовніри, лопотів мангановий кріс[1], в кітловині столиці дзвони проголошували свято побіди.

Великі повільною ходою давали основу низького гомону, на ній хвилювало, колихалося повітря, середні молотили його залізними бияками, кличальники сікли вістрями мечів. Кожда святиня виливала з-під свого хреста всі акорди, обряди промовляли своїми окремими відтінями, гомоніли диспути і суперечки синодів, кождий дзвін до своєї ваги і голосу вимагав слабших чи сильніших рук, щоби злити своє серце з вдачею чоловіка. В облаках зойкали жертви сліпої ненависті, тремтіли голосіння жінок, гомоніли стогони окаянних духів, гуділи прикази, дринчали прокльони, все життя війни і миру, грози і тривоги, тріумфу і горя переливалося в хвилях шаленого розгардіяшу звуків і гомонів.

Тільки час від часу, коли туча звуків омлівала, озивався один дзвін. Мав чистий альтовий голос з оксамитним відгомоном і відбивав від цілої юрби. Бистре ухо ловило зі звуків кожного дзвона, котрі метали і в якій мірі складалися на його походження. При останнім дзвоні годі було розсліджувати, з чого він постав. Він обіймав, тулив скорбну душу споминами про жінчину з прастарого роду. В звуці її слів тремтіла від віків унасліджена резигнація. Той звук — се була поезія її найглибшої душі. Ще щось більше крилося в тонах того дзвона. Вони давали віру в ті будучі часи, коли все ясне і гарне запанує на сій бідній землі.

В пору війни терплять не лише люди і звірята, терплять і гинуть також мертві речі.

Прийшла черга і на дзвони. Відбули вони свою вікову службу на висотах, товаришили поколінням при їх втіхах, святах, були вістунами тривоги і лихоліття, прощали чоловіка на вічний спочинок, врешті, було їм суджено зійти на низини горя і сліз, змінити ім'я, звання, тіло і віддати свою матерію на оружжя. Зі символів любові ближнього перетопилися вони в оруддя смерті і заглади[2].

Одного рана у високу і простору кліть нашого дзвона замість галок і вежових ластівок навідалися нові гості. Всі одягнені однаково, з молотами, кліщами, долотами, драбиною і линвою полізли по перехресних балках вгору і почали оглядати його. Був се темний дзвін, помальований в огненнім відливі бронзовою краскою. Два символи були відбиті на нім. З одного боку корона злітала з людського черепа, на другім голуб з оливною галузкою.

— Буде гарна польова гармата, — заключив знавець старини.

Коли спускали його линвою, серце вдаряло в криси, дзвін якби просився на прощання зі своєю двостолітньою висотою.

Надолині окутали його в шмати, вирвали серце, щоби зойк не торкав людських серць і почали гатити молотами по крисах. З глухим стуком падали важкі кусні тіла на землю. Знавець металів підіймив один, почав розсліджувати, помічники спинилися в

роботі й обступили його.

Дзвін мав в собі три четвертини срібла, одну домішки.

— Сей відмовив нам послуху, — замітив знавець металів і потер долонею чоло. —

Шкода, що намучили ми ся стільки коло нього.

1915

[1] Кулемет.

[2] Знищення.